

Не те, що вигідно, а те, що треба

Тамара Романівна Сахненко — завідувачка підприємства «Новоград-Волинська центральна міськрайонна аптека № 217» (Житомирська обл.) — належить до тієї когорти керівників старого гарту, які в роботі дотепер мотивують себе одним-єдиним словом — «треба!». Очевидно, саме тому це фармацевтичне підприємство, всупереч стабільно складним економічним умовам і різним політичним потрясінням, надавало й надає всі види фармацевтичних послуг: роздрібний та оптовий відпуск лікарських засобів (ЛЗ), екстемпоральне виготовлення, забезпечення населення та лікарняно-профілактичних закладів наркотичними, психотропними засобами та прекурсорами, пільговий відпуск медикаментів, забезпечення сільського населення ліками через ФАПі

— Доля нашого комунального підприємства в усі часи складалася непросто, — мовить Тамара Романівна. — Нас хотіли то приєднати до когось, то відокремити, тож завжди доводилося виборювати й доводити своє право на існування. Але попри все, 2 грудня у тісному «сімейному колі» ми відзначили 30-й день народження аптеки, запросивши на урочистості лише своїх ветеранів-пенсіонерів.

ЦМРА № 217 — єдина в Житомирській області, що має вищу категорію акредитації. Комунальна фармація району — це 12 аптек

23 провізори (7 із вищою кваліфікаційною категорією) та 56 фармацевтів. Семеро фармацевтів здобувають вищу освіту заочно.

У штаті базової аптеки працює лікар-консультант Валентина Єгорова, яка за потреби може виміряти тиск і температуру відвідувача, поділитися компетентними терапевтичними та дієтологічними порадами, надати першу невідкладну допомогу. Також до лікаря із своїми проблемами звертаються й самі працівники аптеки.

А ще ЦМРА № 217 єдина в області надає населенню всі існуючі на сьогодні види фармацевтичних послуг.

СОЦІАЛЬНА, АЛЕ РЕНТАБЕЛЬНА. ПОКИ ЩО

Торговий зал базової аптеки і внутрішні приміщення дуже затишні, світлі й просторі. Кожен куточок площі використовується з користю. На стінах — фотографії з аптечних корпоративів і свят, знімки премійованих переможців внутрішньоаптечної атестації за показниками впровадження елементів Належної аптечної практики, фармацевтичної опіки та стандартів обслуговування населення. Цікаво, що кращих працівників обирає не керівництво, а колектив.

Тамара Сахненко

За значний внесок у соціально-економічний, науковий і культурний розвиток України, багаторічну працю та активну громадську діяльність провізора вищої категорії, заслуженого працівника охорони здоров'я Тамару Сахненко відзначено орденом княгині Ольги III ступеня, орденами «Звязель», «За заслуги перед Новоградом-Волинським», «Знак пошани». Самі ж провізори «присвоїли» своєму керівникові ще одне звання — «Берегиня аптеки». Здається, воно зігриває серце жінки найбільше

(серед них — одна з аптечним виготовленням), 6 аптечних пунктів і 68 роздрібних точок реалізації при ФАПх. Це 110 працівників, серед яких —

Асортимент готових лікарських форм сягає 7 тисяч найменувань. Тут виготовляють препарати, які не випускає фармацевтична промисловість України, — більше 10 тисяч одиниць

У Європі рішення про відкриття нової аптеки на регіональному рівні приймається зібранням власників аптек або фармацевтичними асоціаціями. Основою для прийняття рішення є орієнтований на кількість населення аптечний стандарт: наприклад, у Франції та Бельгії у містах із населенням до 5 тисяч на одну аптеку має припадати 2 тисячі мешканців, із населенням 5–30 тисяч — 9 тисяч мешканців; у Португалії та Іспанії на одну аптеку має припадати не менше 6 тисяч мешканців

екстемпоральних ЛЗ на рік. Обсяги аптечного виготовлення поступово збільшуються, що дає змогу замінити дорогі аналоги закордонного виробництва та суттєво знизити навантаження на бюджет.

Аптека забезпечує медикаментами лікарні, навчальні заклади, дитячі садки, підприємства, тобто установи, які мають у своїй структурі медичні пункти.

ЦМРА № 217 відпускає населенню наркотичні, психотропні засоби та прекурсори. У телефонному режимі приймаються замовлення від окремих осіб; щоденно проводиться моніторинг тимчасово відсутніх ліків, які доставляються в аптеку впродовж 1–2 днів. Тяжкохворим і самотнім людям медикаменти доставляють додому безкоштовно. Також в аптечному закладі діє довідкова інформаційна служба: провізор-інформатор щоденно повідомляє лікарів міста й району про наявні та нові ЛЗ, які щойно з'явилися на аптечних полицях.

Щомісячно аптека відпускає ліків за безкоштовними рецептами на суму 80 тис. грн. 3267 ветеранів війни і праці отримують ЛЗ із 10%-ною знижкою.

Гарантії лікарського забезпечення населення у селах перебувають під особливою опікою керівника. Завдяки державницькому підходу Тамари Сахненко до проблеми медикаментозного забезпечення селян (робити

не те, що вигідно, а те, що потрібно) ліки безперебійно доставляються до 75 сіл району власним аптечним транспортом. Певна річ, цей напрямок роботи є збитковим, але підтримується за рахунок прибуткових міських структурних підрозділів аптеки.

Аптечні працівники час від часу проводять анкетування відвідувачів, чий побажання та зауваження неодмінно враховуються у повсякденній роботі, адже гасло ЦМРА № 217 — «Бути аптекою, якій довіряють».

Тут ніколи не скаржилися на брак відвідувачів чи відсутність рентабельності, що, з огляду на вищесказане, й так зрозуміло. Проте, на думку Тамари Романівни, ситуація на фармринку загалом свідчить про необхідність негайного прийняття рішень щодо захисту гарантій медикаментозного забезпечення населення, у тому числі сільського, та економічно обґрунтованої потреби міста в аптечних закладах. Свої міркування вона виклала в офіційному листі міському голові Новограда-Волинського та голові райдержадміністрації.

Через недосконалу законодавчу базу, без урахування економічної доцільності та й просто здорового глузду

профілактичних закладів і не зможе гарантувати людям надання всього спектра фармацевтичних послуг.

ЯКІСТЬ ГАРАНТУЄМО

Ірина Семенюк, заступник завідувачки аптеки з контролю якості ЛЗ, уповноважена особа підприємства, запевняє, що всі внутрішні виробничі й бізнес-процеси на фармацевтичному підприємстві стандартизовані, та демонструє акуратні теки документів. Це алгоритми дій, за якими проводиться вхідний контроль якості ЛЗ. Зокрема, алгоритм візуального контролю без розкриття упаковки — групова

тара, вторинна та первинна упаковки, маркування, листок-вкладка, зовнішній вигляд перевіряються на цілісність, однорідність, наявність пошкоджень, якість пакувальних матеріалів, забезпечення належної герметичності закупорювальних матеріалів; із розкриттям первинної упаковки — якщо виникла підозра щодо якості ЛЗ. Також стандартизовано дії уповноваженої особи після

ЧОМУ Б НЕ СКОРИСТАТИСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ДОСВІДОМ, ЯКИЙ СВДЧИТЬ, ЩО ПРАВО ВІДКРИТИ АПТЕКУ МАЄ ЛИШЕ ФАРМАЦЕВТ? ДО ТОГО Ж У БАГАТЬОХ КРАЇНАХ ДІЄ ПРАВИЛО, ЗГІДНО З ЯКИМ ОДИН ФАРМАЦЕВТ МОЖЕ ВОЛОДИТИ ТІЛЬКИ ОДНІЄЮ АПТЕКОЮ (ДАНІЯ, НІМЕЧЧИНА, ГРЕЦІЯ, ФРАНЦІЯ, ПОРТУГАЛІЯ, ІСПАНІЯ)

в невеликому райцентрі дозволили відкрити 24 роздрібних точки реалізації ЛЗ, на кожен з яких припадає менше 2 тисяч населення. Розмови про те, що це нормальна ринкова ситуація, докорінно хибні, запевняє Тамара Сахненко, адже комерційні й комунальні структури перебувають у край нерівних умовах. Це нездорова конкуренція, унаслідок якої єдина справді соціальна аптека № 217 може бути штучно доведена до збитковості.

Якщо хаос із відкриттям аптек триватиме й надалі, влада не впилюватиме на якість медикаментозного забезпечення населення та лікарняно-

ля отримання приписів територіальної Держлікслужби щодо вилучення з обігу неякісних чи субстандартних ЛЗ.

Якість препаратів безпосередньо залежить від умов зберігання в аптечному закладі. Відтак, у ЦМРА № 127 ЛЗ зберігаються в 10 окремих матеріальних кімнатах (11-а матеріальна кімната виділена для зберігання деззасобів) та у 21 холодильнику, налаштованому на температурні режими 2–8 °С та 8–15 °С. В окремому холодильнику зберігаються вакцини, які доставляються у поліклініку із дотриманням належних умов «холодового ланцюга». У матеріальних кімнатах працюють конди-

50 обмін досвідом

ціонери. Зберігання ЛЗ здійснюється відповідно до температурних режимів, фармакологічних груп, агрегатного стану, фізико-хімічних властивостей, способу вживання, токсичності, термінів придатності. Усі ЛЗ, незалежно від хімічних і фізичних властивостей, зберігаються в сухих приміщеннях, захищених від прямих сонячних променів, де підтримується абсолютна чистота, тому що пил завжди забруднений мікроорганізмами. Один раз на день здійснюється вологе прибирання з використанням деззасобу. Контролюються температура та вологість повітря

на початку і наприкінці робочого дня. Термометри й гігromетри регулярно проходять метрологічну перевірку. Така система контролю якості гарантує відвідувачам ефективність і безпеку ліків, придбаних в аптеці.

ВЧИТИСЯ КОЖНОГО ДНЯ

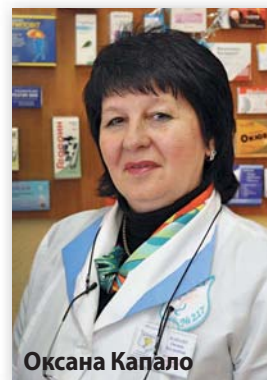
— Таблетка як така нічого не означає. Фармація — це знання про неї, тому ми повинні вчитися кожного дня, — не втомлюється наставляти своїх підлеглих Тамара Сахненко.

В аптеці вже багато років поспіль діє фармакотерапевтичний гурток. За фармацевтичну інформацію та лекційну роботу відповідає провізор Оксана Капало. Причому навчання в гуртку проводяться і для персоналу ЦМРА, і для лікарів різних спеціальностей, які працюють у лікарняно-профілактичних закладах міста та району.

Для аптекарів базової аптеки заняття в гуртку (із фармопії, фармакології, організації та економіки фармації, презентація нових препаратів) відбуваються раз на тиждень. На відміну від презентацій медичних представників, тут не прив'язуються до конкретних фірм-виробників, тому персонал отримує справді об'єктивну

й достовірну інформацію. Завідувачі аптечних закладів — структурних підрозділів із районів — навчаються у фармакотерапевтичному гуртку раз на місяць. Аби зайвий раз не відривати їх від роботи, заняття організуються у день подання місячних звітів.

Щоби першостільники могли обслуговувати відвідувачів якісно і швидко, відділ інформації готує для них спеціальні каталоги-«шпаргалки» — переліки безрецептурних ЛЗ за фармакотерапевтичними групами: нестероїдні протизапальні препарати, аптечка матері та дитини, антидіарейні, серцеві засоби, для поліпшення мозкового кровообігу, вітаміни. Тут також зазначено торгівельну назву препарату, діючу речовину, лікарську форму, дозу, режим прийому відповідно до віку пацієнта. Окремий зшиток —

Оксана Капало

лікарів — терапевтів, гінекологів, педіатрів, — пояснює особливості своєї роботи Оксана Капало. — Відтак, лікарі можуть призначити своїм пацієнтам меди-

каменти від найдешевших до найдорожчих, беручи до уваги необхідну дозу, побічну дію, взаємодію з іншими ліками. Також акцентуємо на тих ЛЗ, які тепер призначаються рідше.

У форматі діалогу провізор-інформатор завжди намагається з'ясувати причину незастосування того чи іншого препарату: про нього забули чи дія недостатньо ефективна.

Залежно від теми обговорення на засідання лікарів однієї спеціальності запрошується фахівець іншої.

ЛЗ для зниження артеріального тиску, які відпускаються зі знижкою, адже ЦМРА № 127 бере участь в антигіпертензивному пілотному проекті.

Заняття лікарів у фармакотерапевтичному гуртку відбуваються раз на квартал. «До кожного з них я готую повідомлення щодо ЛЗ — нових (експрес-інформація) і тих, які аптека має в асортименті. Подаю міжнародну непатентовану назву препарату й різні торгові марки за фармакотерапевтичними групами в різному ціновому діапазоні відповідно до спеціалізації

Наприклад, до педіатрів — лікар-інфекціоніст, якщо мова йде про дитячі інфекційні захворювання. Так лікарі отримують всебічні кваліфіковані відповіді на свої запитання — від колеги і фармацевтичного працівника. Кожен лікар — учасник засідання фармакотерапевтичного гуртка — отримує папку з тематичними матеріалами та журналом «Здорово», передплатником якого аптека № 217 є вже багато років.

Лариса Дедишина